Raad van de
Europese Unie

Brussel, 12 juni 2017
(OR. en)

9401/17

Interinstitutioneel dossier:
2016/0376 (COD)

LIMITE

ENER 242
ENV 522
TRANS 189
ECOFIN 428
RECH 198
CODEC 847

PUBLIC

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers
Nr. Comdoc.:	15091/16 ENER 413 ENV 754 TRANS 473 ECOFINI1149 RECH 340 IA 124 CODEC 1789 ADD 1 - 13
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie - Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

1. De Commissie heeft het bovengenoemde voorstel op 30 november 2016 gepresenteerd in het kader van het pakket schone energie. Doel van het voorstel is te zorgen voor de voortzetting van het energie-efficiëntiebeleid van de EU met het oog op het beleidskader voor klimaat en energie 2030. Met name op grond van de herzieningsclausule van het indicatieve EU-streefcijfer van 27 % energie-efficiëntie in de conclusies van de Europese Raad van 23 en 24 oktober 2014 over het kader voor het klimaat- en energiebeleid van de EU, stelt de Commissie een bindend EU-streefcijfer voor energie-efficiëntie van 30 % voor.

2. Wat betreft andere aspecten beoogt de herziening van de richtlijn inzake energie-efficiëntie te zorgen voor voortzetting van de huidige beleidsmaatregelen tot 2030 en voor verbetering van de bestaande bepalingen op grond van de ervaringen met de uitvoering. Voorgesteld wordt om de jaarlijkse verplichting inzake energiebesparing van 1,5 % tot 2030 te verlengen en alleen nieuwe beleidsmaatregelen en nieuwe acties na 2020 als in aanmerking komende besparingen te beschouwen. Om een beleid op maat mogelijk te maken waarbij rekening wordt gehouden met de nationale specifieke kenmerken worden alternatieve maatregelen erkend op gelijke voet met verplichtingsregelingen inzake energie-efficiëntie, en wordt in beide instrumenten de verplichting ingevoerd om rekening te houden met energiearmoede. Het voorstel verbetert bovendien meteropnemings- en factureringsverplichtingen ten behoeve van eindgebruikers van verwarming en koeling, zodat zij nauwkeurige informatie ontvangen over hun individuele energieverbruik.

3. De behandeling van het voorstel begon in januari 2017 tijdens het Maltese voorzitterschap. De Commissie heeft haar voorstel en de daarmee samenhangende effectbeoordeling gepresenteerd, die werd gevolgd door een gedachtewisseling. In het kader van de effect-beoordeling vroegen de delegaties in detail hoe de Commissie het effect van het verhoogde streefcijfer voor energie-efficiëntie op de regeling voor de emissiehandel had geanalyseerd, en werd er kritiek geuit op bepaalde aspecten van het onderliggende macro-economische model op basis waarvan de aard en het niveau van de streefcijfers is beoordeeld. Verscheidene delegaties waren van mening dat artikel 8 van de richtlijn ook had moeten worden opgenomen in de effectbeoordeling en verzochten om de herziening daarvan. Een aantal delegaties wees erop dat er sterke koppelingen bestaan met het governanceproces en benadrukte de noodzaak om een globaal beeld van het „pakket schone energie” voor ogen te houden bij de bespreking van de individuele voorstellen.

II. BELANGRIJKSTE OPMERKINGEN VAN DE DELEGATIES

Globaal energie-efficiëntiestreefcijfer van de EU

4. Over het algemeen steunden de delegaties het Commissievoorstel en de behoefte aan een duidelijk beleidskader ten gunste van energie-efficiëntie voor de periode 2020-2030. Een van de voornaamste kwesties betreft het niveau en de aard van het globale energie-efficiëntiestreefcijfer van de EU, waarover lidstaten van mening verschillen. Verscheidene delegaties pleitten voor een indicatief in plaats van een bindend streefcijfer, en dichter bij de conclusies van de Europese Raad waarin een indicatief energie-efficiëntiestreefcijfer van 27 % wordt bepaald. Tegelijkertijd sprak een aantal andere delegaties zijn steun uit voor een bindend streefcijfer van 30 % zoals voorgesteld door de Commissie. Men was het er algemeen over eens dat een besluit over de globale EU-doelstelling bespreking op hoog politiek niveau vereist en aan de ministers moet worden voorgelegd.

Verplichting inzake energiebesparing

5. Tijdens de uitvoerige bespreking van de artikelen uitten de meeste delegaties ook hun bezorgdheid over het verwezenlijken van het 1,5 %-streefcijfer voor verplichte energiebesparing in artikel 7 van de richtlijn, en beschouwden zij de bestaande flexibiliteit bij de berekening als ontoereikend om de meest geschikte uitvoeringsmaatregelen te bepalen waarin rekening wordt gehouden met nationale specifieke kenmerken. Om aan deze bezwaren tegemoet te komen en de gewenste flexibiliteit te bereiken zonder het ambitieniveau te verlagen, heeft het voorzitterschap verscheidene compromisvoorstellen in de tekst opgenomen.

6. Ondanks deze compromisvoorstellen, bleven tijdens de laatste bespreking in de Groep energie op 30 mei verscheidene delegaties een voorbehoud uitspreken betreffende het hoge ambitieniveau voor de energiebesparingsverplichting, en de behoefte aan nog meer flexibiliteit om de besparingsdoelstellingen te halen. Met name werd gewezen op de mogelijkheid om maatregelen op lange termijn en vroegtijdige actie mee te tellen voor de besparingsverplichting 2030, de mogelijkheid om kleinschalige hernieuwbare energiebronnen mee te tellen en de vereenvoudiging van de methodologieën. Een aantal andere delegaties verzette zich tegen deze visie en beschouwde de mogelijke verdere flexibiliteit als een belangrijke en onaanvaardbare verlaging van het ambitieniveau van het voorstel.

7. In de bijgaande compromistekst van het voorzitterschap wordt een nieuwe poging gedaan om het juiste evenwicht te vinden tussen ambitie en flexibiliteit. De besparingsverplichting van 1,5 % wordt opnieuw ingevoerd, en er wordt een tussentijdse evaluatie in 2024 opgenomen om na te gaan of de 1,5 % in de tweede helft van het decennium, van 2026 tot 2030, moet worden verlaagd. Dit wordt gecombineerd met extra flexibiliteit wat betreft het meetellen van ter plaatse geïnstalleerde hernieuwbare energiebronnen voor de besparingen (bijlage V, punt 2, onder dd)) en de heropneming van de mogelijkheid de energiebesparing in een bepaald jaar mee te nemen bij de berekening voor een van de vier voorgaande of de drie volgende jaren (artikel 7, lid 4b). De doelstelling voor het Coreper is de tekst van het voorzitterschap te bespreken en overeenstemming te bereiken over een compromis voor artikel 7 dat aanvaardbaar kan zijn voor de meerderheid van de delegaties. Gedetailleerde besprekingen op ministerieel niveau over deze technische kwestie moeten tot een minimum worden beperkt.

III. ANDERE VRAAGSTUKKEN

8. Verscheidene delegaties maakten opmerkingen over het gebrek aan duidelijkheid over de meteropnemings- en factureringsbepalingen en beschouwden de desbetreffende administratieve en financiële lasten als onevenredig. Sommige delegaties uitten ook hun bezorgdheid over de mogelijke negatieve gevolgen van deze verplichtingen voor hun huurmarkt. De bepalingen en de bijbehorende overweging zijn gestroomlijnd en verduidelijkt om rekening te houden met deze bedenkingen.

9. Naar aanleiding van de kritiek van diverse lidstaten, is de verplichting om met energie-armoede rekening te houden bij de opzet van verplichtingsregelingen inzake energie-efficiëntie ook veranderd. Zij is in meer algemene zin geherformuleerd en aangepast aan het soortgelijke compromis in het voorstel voor de richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen (artikel 7, lid 6a)[1].

   Met betrekking tot de twee bovengenoemde punten zouden de compromisvoorstellen tegemoet moeten komen aan de zorgpunten van de delegaties.

[1] doc. 9988/17.

10. De algemene oriëntatie betreffende dit voorstel zou het voorlopig standpunt van de Raad behelzen en de basis vormen voor de voorbereiding van de onderhandelingen met het Europees Parlement. In deze context moet worden onderstreept dat, gezien de onderlinge verwevenheid met het wetgevingsvoorstel betreffende governance, de bepalingen die zijn overeengekomen in de algemene oriëntatie betreffende de richtlijn energie-efficiëntie dienen te worden weerspiegeld in het voorstel over governance. Tegelijkertijd kan een aantal bepalingen van de algemene oriëntatie betreffende de richtlijn energie-efficiëntie later worden herzien in het licht van het resultaat van de besprekingen over het voorstel inzake governance.

Wijzigingen ten opzichte van het vorige document (doc. 6388/3/17 REV 3) zijn **vetgedrukt en onderstreept**. Enkele overwegingen zijn gewijzigd overeenkomstig de wijzigingen in de materiële bepalingen.

De Commissie houdt haar standpunt over de gehele voorgestelde compromistekst in deze fase van de procedure in beraad.

Alle delegaties maken een studievoorbehoud bij de tekst.

11. De Commissie ITRE van het Europees Parlement heeft Adam Gierek (S&D) als rapporteur aangewezen en zal naar verwacht in november 2017 advies uitbrengen. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 26 april 2017 advies uitgebracht en het Comité van de Regio's zal zijn advies naar verwacht op 13 juli 2017 uitbrengen.

IV. CONCLUSIE

12. Het Coreper wordt verzocht bijgaand compromisvoorstel te bespreken, de resterende knelpunten op te lossen en het compromis van het voorzitterschap aan de Raad TTE (Energie) toe te zenden teneinde tot een algemene oriëntatie te komen tijdens de zitting van de Raad op 26 juni.

2016/0376 (COD)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[1],

Gezien het advies van het Comité van de Regio's[2],

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

---

1 PB C […] van […], blz. […].
2 PB C […] van […], blz. […].

1) Matiging van de energievraag is een van de vijf dimensies van de strategie voor de energie-unie, die op 25 februari 2015 is goedgekeurd. Meer energie-efficiëntie zal gunstig zijn voor het milieu, tot een daling van de broeikasgasemissies leiden, de energiezekerheid verbeteren door de afhankelijkheid van de invoer van energie van buiten de Unie te doen afnemen, de energiekosten voor huishoudens en ondernemingen doen dalen, helpen de energiearmoede te verminderen, en leiden tot meer werkgelegenheid en economische activiteit in de gehele economie. Dit ligt in de lijn van de toezeggingen die de Unie heeft gedaan in het kader van de energie-unie en de mondiale klimaatagenda die in de Overeenkomst van Parijs van december 2015 is vastgelegd door de partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering.

2) Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad[1] is een stap op weg naar de verwezenlijking van de energie-unie, waarbij energie-efficiëntie moet worden beschouwd als een op zichzelf staande energiebron. Bij het vaststellen van nieuwe regels voor de aanbodzijde en andere beleidsdomeinen moet rekening worden gehouden met het beginsel "voorrang voor energie-efficiëntie". De Commissie moet ervoor zorgen dat energie-efficiëntie en vraagsturing onder gelijke voorwaarden kunnen concurreren met productie-capaciteit. Telkens wanneer voor het energiesysteem relevante plannings- of financierings-besluiten worden genomen, moet rekening worden gehouden met energie-efficiëntie.
De energie-efficiëntie moet worden verbeterd wanneer dit kosteneffectiever is dan gelijkwaardige oplossingen aan de aanbodzijde. Dit moet helpen om de vele voordelen van energie-efficiëntie voor de Europese samenleving te benutten, met name voor de burgers en de bedrijven.

3) De Europese Raad van oktober 2014 heeft voor 2030 een streefcijfer voor energie-efficiëntie van 27 % vastgelegd, dat voor 2020 wordt geëvalueerd, "waarbij een EU-streefcijfer van 30 % voor ogen wordt gehouden". In december 2015 heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht om te onderzoeken of een energie-efficiëntiestreefcijfer van 40 % haalbaar is voor dezelfde periode. Het is dan ook wenselijk om over te gaan tot evaluatie en vervolgens herziening van de richtlijn om deze aan te passen met het oog op 2030.

---

[1] Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van de Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).

4) Het perspectief voor 2030 voorziet niet in bindende streefcijfers op nationaal niveau. Dat de Unie haar streefcijfers inzake energie-efficiëntie op EU-niveau, uitgedrukt in primair energieverbruik en eindenergieverbruik, in 2020 en 2030 moet halen, moet duidelijk blijken uit een bindend streefcijfer van 30 %. Deze verduidelijking op het niveau van de Unie mag geen beperking vormen voor de lidstaten; het staat hun nog steeds vrij om hun nationale bijdragen vast te stellen op basis van primair energieverbruik of eindenergieverbruik, primaire energiebesparing of eindenergiebesparing, dan wel op basis van energie-intensiteit. Bij de vaststelling van hun nationale indicatieve bijdragen aan energie-efficiëntie moeten de lidstaten er rekening mee houden dat het energieverbruik van de Unie in 2030 maximaal 1 321 Mtoe primaire energie en/of maximaal 987 Mtoe eindenergie mag bedragen. Dit betekent dat het primaire energieverbruik in de Unie met 23 % en het eindenergieverbruik met 17 % moet afnemen ten opzichte van het niveau van 2005. De voortgang bij het realiseren van het streefcijfer voor 2030 moet regelmatig worden beoordeeld; het wetgevingsvoorstel inzake de governance van de energie-unie voorziet in een dergelijke beoordeling.

5) De verplichting voor de lidstaten om langetermijnstrategieën vast te stellen voor het aantrekken van investeringen in de renovatie van hun gebouwenbestand en deze mee te delen aan de Commissie moet worden geschrapt uit Richtlijn 2012/27/EU en worden toegevoegd aan Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad[1], waar ze beter aansluit bij de langetermijnplannen voor bijna-energieneutrale gebouwen en het koolstofvrij maken van gebouwen.

6) In het licht van het klimaat- en energiekader voor 2030 moet de verplichting inzake energiebesparing worden verlengd tot na 2020. De verplichtingsperiode verlengen tot na 2020 zou zorgen voor meer stabiliteit voor investeerders en zal derhalve investeringen en maatregelen voor energie-efficiëntie op lange termijn, zoals de renovatie van gebouwen, bevorderen.

---

[1] Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13).

7) De lidstaten moeten voor de volledige verplichtingsperiode een cumulatieve besparing op het eindverbruik verwezenlijken die gelijk staat aan "nieuwe" besparingen ten belope van 1,5 % van de jaarlijkse energieverkoop. Aan deze eis kan worden voldaan door nieuwe beleidsmaatregelen die worden vastgesteld tijdens de nieuwe verplichtingsperiode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030 of door nieuwe individuele acties als gevolg van beleidsmaatregelen die vóór of tijdens de vorige periode zijn vastgesteld, maar die geleid hebben tot afzonderlijke energiebesparende acties tijdens de nieuwe periode.

8) Maatregelen voor energie-efficiëntie op lange termijn zullen energiebesparingen blijven opleveren na 2020, maar om bij te dragen aan het daaropvolgende streefcijfer van de Unie inzake energie-efficiëntie voor 2030, moeten die maatregelen nieuwe besparingen opleveren na 2020. Anderzijds is het mogelijk dat energiebesparingen die na 31 december 2020 zijn gerealiseerd, niet meetellen voor de cumulatieve besparingseis voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020.

9) De nieuwe besparingen moeten een aanvulling vormen op het basisscenario, zodat besparingen die toch al zouden plaatsvinden, niet als besparing kunnen worden aangemerkt. Om het effect van de maatregelen te berekenen, mogen alleen nettobesparingen, gemeten als rechtstreeks aan de betreffende energie-efficiëntiemaatregel toe te schrijven wijziging van het energieverbruik, worden meegerekend. Voor de berekening van de nettobesparingen moeten de lidstaten een basisscenario opstellen dat weergeeft hoe de situatie bij ongewijzigd beleid zou evolueren. De beleidsmaatregelen dienen te worden afgezet tegen dit basisscenario. De lidstaten moeten er rekening mee houden dat in dezelfde periode andere beleidsmaatregelen kunnen worden genomen die ook een invloed kunnen hebben op energiebesparingen, en dat bijgevolg niet alle veranderingen sinds de invoering van het beleid alleen aan dat beleid toe te schrijven zijn. De acties van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partij moeten daadwerkelijk bijdragen tot de verwezenlijking van de geclaimde besparingen om te voldoen aan de materialiteitsvereiste.

10) Energiebesparingen die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van Uniewetgeving mogen alleen worden geclaimd als de maatregel in kwestie verder reikt dan het bij de Uniewetgeving vereiste minimum, hetzij door ambitieuzere energie-efficiëntie-eisen vast te stellen op nationaal niveau, hetzij door de maatregel beter ingang te doen vinden. Erkennende dat de renovatie van gebouwen op lange termijn een essentieel element is om tot grotere energiebesparingen te komen, moet worden verduidelijkt dat alle energie-besparingen die voortvloeien uit maatregelen ter bevordering van de renovatie van bestaande gebouwen kunnen worden geclaimd als ze een aanvulling vormen op ontwikkelingen die ook bij ongewijzigd beleid zouden hebben plaatsgevonden en als de lidstaat aantoont dat de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partij daadwerkelijk heeft bijgedragen tot de besparingen die worden geclaimd uit hoofde van de maatregel in kwestie. [...] Onder renovatie wordt verstaan de renovatie van gebouwen, de bouwschil en onderdelen van gebouwen, waaronder technische bouwsystemen. De installatie van afzonderlijke apparatuur wordt op zich niet als een "systeem" beschouwd.

11) Overeenkomstig de strategie voor de energie-unie en de beginselen van betere regelgeving, dient meer te worden ingezet op toezicht en controle, waaronder de verplichting een statistisch representatieve steekproef van maatregelen te controleren. Onder "een statistisch relevant aandeel en een statistisch representatieve steekproef" moet worden begrepen de verplichting om een subgroep van een statistische populatie (van energiebesparende maatregelen) vast te stellen, op zodanige wijze dat deze subgroep een accurate weergave vormt van de volledige populatie in kwestie (alle energiebesparende maatregelen) en derhalve redelijke conclusies kunnen worden getrokken over het vertrouwen in alle maatregelen.

12) De verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen zal met name voordelen opleveren voor consumenten die te kampen hebben met energiearmoede. De lidstaten kunnen aan verplichtingen gebonden partijen al verplichten om sociale doelstellingen op te nemen in hun energiebesparende maatregelen, met betrekking tot energiearmoede, en deze mogelijkheid moet nu worden uitgebreid tot alternatieve maatregelen en omgezet in een verplichting, waarbij de lidstaten volledige flexibiliteit behouden ten aanzien van de omvang, reikwijdte en inhoud van dergelijke maatregelen. Overeenkomstig artikel 9 van het Verdrag moet het beleid van de Unie op het gebied van energie-efficiëntie inclusief zijn en dus ook garanderen dat energiearme consumenten toegang krijgen tot maatregelen inzake energie-efficiëntie.

13) Energie die op of in gebouwen wordt opgewekt met technologieën voor hernieuwbare energie vermindert de aanvoer van fossiele energie. De beperking van het energiegebruik en het gebruik van energie uit duurzame bronnen in de bouwsector zijn belangrijke maatregelen om de energieafhankelijkheid van de Unie en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, met name in het licht van de ambitieuze klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en de mondiale afspraken die zijn gemaakt tijdens de Conferentie van de partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (COP21), die in december 2015 plaatsvond in Parijs. Voor de toepassing van de verplichting inzake energiebesparingen in artikel 7 moeten de lidstaten om te voldoen aan hun verplichtingen inzake energiebesparingen dan ook de energiebesparingen door op of in gebouwen opgewekte energie voor eigen gebruik in aanmerking kunnen nemen.

14) In het kader van maatregelen die zijn uiteengezet in de mededeling van de Commissie "Een 'new deal' voor energieconsumenten", in de context van de energie-unie en de EU-strategie betreffende verwarming en koeling, moeten de minimumrechten van de consumenten op duidelijke en tijdige informatie over hun energieverbruik worden aangescherpt. De artikelen 9, 10 en 11 en bijlage VII van Richtlijn 2012/27/EU moeten dan ook worden gewijzigd om te zorgen voor frequente en betere feedback over energieverbruik, indien dit, rekening houdend met de bestaande meetapparatuur, technisch haalbaar en kostenefficiënt is. Verduidelijkt moet worden dat de vraag of individuele bemetering kostenefficiënt is, afhangt van de vraag of de kosten in verhouding staan tot de potentiële energiebesparingen **en dat bij de beoordeling daarvan de gevolgen van andere concrete, geplande maatregelen in een bepaald gebouw, bijvoorbeeld bij een aanstaande renovatie, kunnen worden meegenomen.** Voorts moet worden verduidelijkt dat de rechten in verband met facturering en factureringsinformatie of verbruiksinformatie ook gelden voor consumenten van uit een centrale bron geleverde verwarming, koeling of warm water, ook al hebben zij geen rechtstreekse, individuele contractuele relatie met een energieleverancier. Onder de definitie van de term "eindafnemer" kunnen uitsluitend natuurlijke of rechtspersonen vallen die energie aankopen op basis van een rechtstreekse, individuele overeenkomst met een energieleverancier. Voor de toepassing van deze bepalingen moet daarom de term "eindgebruiker" worden geïntroduceerd om naar een bredere groep consumenten te verwijzen. De term "eindgebruiker" moet, naast eindafnemers die verwarming, koeling of warm water voor eigen gebruik aankopen, tevens bewoners van afzonderlijke eenheden van appartementengebouwen of multifunctionele gebouwen omvatten indien de levering aan deze eenheden vanuit een centrale bron gebeurt en de bewoners geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier hebben. Het begrip "individuele bemetering" moet betrekking hebben op het meten van het verbruik in individuele eenheden van dergelijke gebouwen. Uiterlijk op 1 januari 2020 moeten nieuw geïnstalleerde warmtemeters en warmtekostenverdelers op afstand kunnen worden uitgelezen om te zorgen voor kostenefficiënte en frequente verstrekking van informatie over het verbruik. Het is de bedoeling dat het nieuwe artikel 9 bis alleen geldt voor uit een centrale bron geleverde verwarming, koeling of warm water. Het staat de lidstaten vrij te bepalen of apparatuur die met draagbare of in voertuigen gemonteerde technologieën kan worden gelezen, al dan niet wordt beschouwd als op afstand leesbaar. Voor het lezen van op afstand leesbare apparatuur is geen toegang tot afzonderlijke appartementen of eenheden nodig.

(14 bis) Met het oog op de transparantie van de berekening van het individuele verbruik van thermische energie, waarmee ook de individuele bemetering wordt vergemakkelijkt, moeten de lidstaten de geldende nationale bepalingen betreffende de verdeling van de kosten van verwarming, koeling en warmwaterverbruik in appartementengebouwen en multifunctionele gebouwen bekendmaken. Naast transparantie kunnen de lidstaten overwegen maatregelen te nemen om de concurrentie bij het aanbieden van individuele bemetering te vergroten en er op die manier voor te zorgen dat de kosten die worden gedragen door eindgebruikers redelijk zijn.

15) Sommige bepalingen van artikel 15 van Richtlijn 2012/27/EU inzake omzetting, transport en distributie van energie moeten worden ingetrokken. De evaluatie van het acquis op energiegebied kan ertoe leiden dat de verplichtingen van de lidstaten in het kader van de verschillende energiegerelateerde handelingen anders worden gestructureerd. Deze herstructurering mag geen invloed hebben op de verplichting van de lidstaten om te voldoen aan de inhoudelijke eisen van Richtlijn 2012/27/EU, die geheel of gedeeltelijk opnieuw kunnen worden ingevoerd in andere handelingen.

16) Om recht te doen aan de technologische vooruitgang en het groeiende aandeel van hernieuwbare energiebronnen in de sector elektriciteitsopwekking moet de standaard-coëfficiënt voor elektriciteitsbesparing in kWh worden geëvalueerd om rekening te houden met veranderingen in de primaire energiefactor voor elektriciteit (PEF). Berekeningen van de PEF voor elektriciteit worden gebaseerd op jaarlijkse gemiddelden. De boekhoudkundige methode op basis van de fysieke energie-inhoud wordt gebruikt voor opwekking van elektriciteit en warmte door middel van kernenergie, en de methode op basis van technische omzettingsefficiëntie voor de opwekking van elektriciteit en warmte uit fossiele brandstoffen en biomassa. De methode voor niet-brandbare vormen van hernieuwbare energie is het directe equivalent op basis van de totale primaire energie. Voor de berekening van het primaire energieaandeel voor elektriciteit uit WKK wordt de methode van bijlage II van Richtlijn 2012/27/EU toegepast. Er wordt gebruik gemaakt van een gemiddelde markt-positie in plaats van een marginale marktpositie. Het omzettingsrendement wordt geraamd op 100 % voor niet-brandbare hernieuwbare energiebronnen, 10 % voor geothermische centrales en 33 % voor kerncentrales. De totale efficiëntie van warmtekrachtkoppeling wordt berekend op basis van de meest recente gegevens van Eurostat. Wat systeemgrenzen betreft, bedraagt de PEF voor alle energiebronnen 1. De berekeningen zijn gebaseerd op de meest recente versie van het PRIMES-referentiescenario. De PEF is gebaseerd op de prognose voor 2020. De analyse heeft betrekking op de EU-lidstaten en Noorwegen. De gegevensreeks voor Noorwegen is gebaseerd op gegevens van het ENTSO-E.

17) Om te garanderen dat de bijlagen bij de richtlijn en de in artikel 14, lid 10, vermelde geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden kunnen worden geactualiseerd, is het noodzakelijk de aan de Commissie verleende bevoegdheidsdelegatie te verlengen.

18) Om de doeltreffendheid van Richtlijn 2012/27/EU te kunnen beoordelen, moet een eis tot algemene herziening van de richtlijn en tot indiening van een verslag aan het Europees Parlement en de Raad op uiterlijk 28 februari 2024 worden opgenomen.

19) Overeenkomstig de gezamenlijke politieke verklaring van 28 september 2011 van de lidstaten en de Commissie over toelichtende stukken[1] hebben de lidstaten zich ertoe verbonden om indien gerechtvaardigd de kennisgeving van hun omzettingsmaatregelen vergezeld te doen gaan van één of meer stukken waarin het verband tussen de onderdelen van een richtlijn en de overeenkomstige delen van de nationale omzettingsinstrumenten wordt toegelicht. Met betrekking tot deze richtlijn acht de wetgever de toezending van dergelijke stukken gerechtvaardigd.

20) Richtlijn 2012/27/EU moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

[1] PB C 369 van 17.12.2011, blz. 14.

Artikel 1

Richtlijn 2012/27/EU wordt als volgt gewijzigd:

1) In artikel 1 wordt lid 1 vervangen door:

"1. Bij deze richtlijn wordt een gemeenschappelijk kader vastgesteld met maatregelen voor de bevordering van energie-efficiëntie binnen de Unie, om ervoor te zorgen dat de Unie haar kerndoel inzake energie-efficiëntie van 20 % voor 2020 en haar **[30% bindend/indicatief]** kerndoel van 30 % voor 2030 haalt; de richtlijn maakt ook voor verdere verbeteringen van de energie-efficiëntie na deze data mogelijk. De richtlijn stelt regels vast om belemmeringen op de energiemarkt weg te nemen en markttekortkomingen te verhelpen die efficiëntie in energievoorziening en -gebruik in de weg staan, en voorziet in de opstelling van indicatieve nationale energie-efficiëntiestreefcijfers en bijdragen voor 2020 en 2030.";

2) Artikel 3 wordt vervangen door:

"Artikel 3

Energie-efficiëntiestreefcijfers

1. Elke lidstaat stelt een indicatief nationaal energie-efficiëntiestreefcijfer voor 2020 vast, op basis van primair of eindenergieverbruik, primaire of eindenergiebesparingen of energie-intensiteit. De lidstaten delen die streefcijfers mee aan de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 1, en bijlage XIV, deel 1. Daarbij drukken zij die streefcijfers ook uit als absoluut verbruiksniveau van primaire en eindenergie in 2020 en leggen zij uit hoe en op basis van welke gegevens dit is berekend.

Bij het bepalen van deze streefcijfers zien de lidstaten erop toe dat:

a) het energieverbruik van de Unie in 2020 niet meer dan 1 483 Mtoe primaire energie **of** niet meer dan 1 086 Mtoe eindenergie mag bedragen;

b) rekening wordt gehouden met de in deze richtlijn vastgelegde maatregelen;

c) rekening wordt gehouden met de maatregelen die zijn vastgesteld om de nationale energiebesparingsstreefcijfers te bereiken als bedoeld in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2006/32/EG; en

d) rekening wordt gehouden met andere maatregelen om energie-efficiëntie binnen de lidstaten en op Unieniveau te bevorderen.

Bij het vaststellen van die streefcijfers kunnen de lidstaten ook rekening houden met nationale omstandigheden die het primaire energieverbruik beïnvloeden, zoals:

a) het resterende kostenefficiënte energiebesparingspotentieel;

b) de evolutie en prognoses van het bbp;

c) de wijzigingen van energie-invoer en -uitvoer;

d) de ontwikkeling van alle hernieuwbare energiebronnen, kernenergie, het afvangen en opslaan van kooldioxide; en

e) vroegtijdige maatregelen.

2. Uiterlijk op 30 juni 2014 gaat de Commissie na of vooruitgang is geboekt en of het waarschijnlijk is dat de Unie in 2020 niet meer dan 1 483 Mtoe primaire energie en/of niet meer dan 1 086 Mtoe eindenergie zal verbruiken.

3. Bij het uitvoeren van de in de lid 2 bedoelde beoordeling gaat de Commissie als volgt te werk:

a) de door de lidstaten meegedeelde nationale indicatieve energie-efficiëntiestreefcijfers samentellen;

b) nagaan of de som van die streefcijfers als een betrouwbaar richtsnoer kan worden beschouwd om te bepalen of de Unie in haar geheel op de goede weg is, rekening houdende met de evaluatie van het eerste jaarverslag overeenkomstig artikel 24, lid 1, en de evaluatie van de nationale actieplannen voor energie-efficiëntie overeenkomstig artikel 24, lid 2;

c) rekening houden met aanvullende analyses die voortvloeien uit:

i) een beoordeling van de evolutie van het energieverbruik en het energie-verbruik in verhouding tot de economische activiteit, op het niveau van de Unie, met inbegrip van de evolutie van de efficiëntie van de energievoorziening in lidstaten die hun nationale indicatieve streefcijfers hebben gebaseerd op eindenergieverbruik of eindenergiebesparingen, met inbegrip van de voortgang die het gevolg is van de naleving van hoofdstuk III van deze richtlijn door de lidstaten;

ii) resultaten van simulaties van toekomstige tendensen in het energieverbruik op het niveau van de Unie.

d) de resultaten van de punten a), b) en c) vergelijken met het energieverbruik dat nodig zou zijn om tegen 2020 het primair energieverbruik tot hoogstens 1 483 Mtoe en/of het eindenergieverbruik tot hoogstens 1 086 Mtoe te beperken.

3 bis. De Commissie beoordeelt uiterlijk op 31 oktober 2022 of de Unie haar kerndoelen voor 2020 heeft gehaald.

4. Elke lidstaat stelt indicatieve nationale energie-efficiëntiebijdragen vast om de in artikel 1, lid 1, vermelde doelstelling van de Unie voor 2030 te bereiken, overeenkomstig de artikelen [4] en [6] van Verordening (EU) XX/20XX [Governance van de energie-unie]. Bij het vaststellen van die bijdragen houden de lidstaten er rekening mee dat het energieverbruik van de Unie in 2030 niet meer dan 1 321 Mtoe primaire energie en/of niet meer dan 987 Mtoe eindenergie mag bedragen. De lidstaten delen deze bijdragen mee aan de Unie in het kader van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen, overeenkomstig de procedure van artikel [3] en de artikelen [7] tot en met [11] van Verordening (EU) XX/20XX [Governance van de energie-unie].";

3) Artikel 7 wordt vervangen door:

"Artikel 7

Verplichting inzake energiebesparingen

1. De lidstaten moeten een cumulatieve besparing op het eindenergieverbruik verwezenlijken die minstens gelijk is aan:

a) nieuwe besparingen die elk jaar tussen 1 januari 2014 en 31 december 2020 1,5 % bedragen van het gemiddelde van de jaarlijkse energieverkoop aan eindafnemers per volume gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2013;

b) nieuwe besparingen die elk jaar tussen 1 januari 2021 en 31 december 2030 [...] **1,5 %** bedragen van het gemiddelde van de jaarlijkse energieverkoop aan eindafnemers per volume gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2020.

Voor de toepassing van het bepaalde onder b), en onverminderd leden 2 en 3, mogen de lidstaten energiebesparingen meetellen die voortvloeien uit beleidsmaatregelen, op voorwaarde dat die maatregelen leiden tot:

i) nieuwe afzonderlijke maatregelen die na 31 december 2020 worden getroffen; of

ii) afzonderlijke maatregelen die na 1 januari 2014 en vóór 31 december 2020 worden uitgevoerd met een levensduur van 23 jaar of langer.

De verkoop van energie, per volume, die gebruikt wordt voor vervoer, mag geheel of gedeeltelijk buiten de berekening gehouden worden.

De lidstaten mogen beslissen hoe de berekende hoeveelheid nieuwe besparingen wordt gespreid over elke onder a) en b) vermelde periode, op voorwaarde dat de vereiste totale cumulatieve besparingen aan het einde van elke periode worden verwezenlijkt.

2. Onverminderd lid 3, kan elke lidstaat:

a) de bij lid 1, onder a), voorgeschreven berekening uitvoeren met waarden van 1 % in 2014 en 2015; 1,25 % in 2016 en 2017; en 1,5 % in 2018, 2019 en 2020;

b) de verkoop, per volume, van de energie die gebruikt wordt in de industriële activiteiten die in bijlage I bij Richtlijn 2003/87/EG zijn vermeld, geheel of gedeeltelijk buiten de berekening houden;

c) toestaan dat energiebesparingen die gerealiseerd zijn in de sectoren omzetting, distributie en transport van energie, met inbegrip van infrastructuur voor efficiënte stadsverwarming en -koeling, en die voortvloeien uit de naleving van de voorschriften van artikel 14, lid 4, artikel 14, lid 5, onder b), en artikel 15, leden 1 tot en met 6 en lid 9, worden meegenomen bij de berekening van de energiebesparingen die vereist zijn uit hoofde van lid 1; en

d) besparingen die voortvloeien uit afzonderlijke maatregelen die voor het eerst zijn uitgevoerd na 31 december 2008 en die in 2020 en daarna nog steeds een effect hebben, en die meetbaar en verifieerbaar zijn, meenemen bij de berekening van de in lid 1 vermelde energiebesparingen.

3. Alle overeenkomstig lid 2 gekozen opties mogen samen niet meer bedragen dan 25 % van de in lid 1 vermelde energiebesparingen. De lidstaten berekenen het effect van de gekozen opties voor de in lid 1, onder a) en b), vermelde perioden afzonderlijk en passen dit toe:

a) voor de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen voor de in lid 1, onder a), vermelde periode kunnen de lidstaten gebruikmaken van lid 2, onder a), b), c) en d);

b) voor de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen voor de in lid 1, onder b), vermelde periode kunnen de lidstaten gebruikmaken van lid 2, onder b), c) en d), mits individuele acties in de zin van punt d) een verifieerbaar en meetbaar effect blijven hebben na 31 december 2020.

4. Energiebesparingen die na 31 december 2020 zijn gerealiseerd, mogen niet worden meegenomen bij de berekening van de cumulatieve besparingen die vereist zijn voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020.

4 bis. De lidstaten wier energiebesparingen de cumulatieve besparingen die vereist zijn voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020 overschrijden, mogen de besparingsoverschotten meetellen voor de berekening van de cumulatieve besparingen die vereist zijn voor de periode tot en met 31 december 2030.

4 ter. **De lidstaten mogen aan verplichtingen gebonden partijen toestaan de besparing die in een bepaald jaar werd behaald, te behandelen als behaald in een van de vier voorgaande of de drie volgende jaren, zolang de in lid 1 vastgestelde verplichtingsperioden niet worden overschreden.**

5. De lidstaten zien erop toe dat de besparingen die voortvloeien uit de in de artikelen 7 bis en 7 ter en artikel 20, lid 6, bedoelde beleidsmaatregelen worden berekend overeenkomstig bijlage V.

6. De lidstaten verwezenlijken de uit hoofde van lid 1 vereiste besparingen door een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie als bedoeld in artikel 7 bis vast te stellen of door alternatieve beleidsmaatregelen, zoals bedoeld in artikel 7 ter, vast te stellen. De lidstaten mogen een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie combineren met alternatieve beleidsmaatregelen.

6 bis. Bij het ontwerpen van beleidsmaatregelen, bedoeld in artikel 7 bis en 7 ter, houden de lidstaten rekening met de noodzaak energiearmoede te verminderen, in overeenstemming met de criteria die zijn vastgesteld door de lidstaten en rekening houdend met hun bestaande praktijken op dit gebied.[1]

7. De lidstaten zien erop toe dat energiebesparingen niet dubbel worden geteld wanneer beleidsmaatregelen of afzonderlijke acties een overlappende werking hebben.";

---

1 Afhankelijk van het resultaat van de besprekingen over Richtlijn [XXXX] betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit, kan worden verwezen naar artikel 29 van die richtlijn.

8. Uiterlijk op 30 juni 2024 beoordeelt de Commissie de bereikte vooruitgang bij het realiseren van de kerndoelen genoemd in artikel 3, lid 4, en of op grond van deze beoordeling de waarde, vastgelegd in lid 1, onder b) moet worden verlaagd voor de periode van 2026-2030. Indien nodig dient de Commissie daartoe een wetgevingsvoorstel in.

4) De volgende artikelen 7 bis en 7 ter worden ingevoegd:

"Artikel 7 bis

Verplichtingsregelingen inzake energie-efficiëntie

1. Wanneer lidstaten beslissen hun verplichting om de bij artikel 7, lid 1, vereiste besparing te verwezenlijken, na te komen aan de hand van een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie, zien zij erop toe dat de in lid 2 bedoelde, aan verplichtingen gebonden partijen die actief zijn op het grondgebied van elke lidstaat, de in artikel 7, lid 1, beschreven cumulatieve eindenergiebesparing verwezenlijken, onverminderd artikel 7, lid 2.

2. Op basis van objectieve en niet-discriminerende criteria wijzen de lidstaten aan verplichtingen gebonden partijen aan onder de energiedistributeurs en/of detailhandelaars in energie die op hun grondgebied actief zijn; daaronder kunnen begrepen zijn distributeurs en detailhandelaars van vervoersbrandstof die op hun grondgebied actief zijn. De energie-besparing die nodig is om aan de verplichting te voldoen, wordt door de aan verplichtingen gebonden partijen gerealiseerd onder de eindafnemers, die door de lidstaat, onafhankelijk van de in artikel 7, lid 1, bedoelde berekening, zijn aangewezen, of, indien de lidstaten hiertoe besluiten, door middel van gecertificeerde besparingen afkomstig van andere partijen, als omschreven in lid 5, onder b).

3. De lidstaten drukken de van elke aan verplichtingen gebonden partij vereiste energiebesparing uit in termen van ofwel eindverbruik, ofwel primair verbruik van energie. De gekozen methode om de vereiste energiebesparing uit te drukken, wordt ook gebruikt om de door de aan verplichtingen gebonden partijen geclaimde besparing te berekenen. De conversiefactoren in bijlage IV zijn van toepassing.

4. De lidstaten voeren onafhankelijke meet-, controle- en verificatiesystem**en** in waardoor ten minste een statistisch relevant aandeel en een representatieve selectie van de door de aan verplichtingen gebonden partijen ingestelde maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie wordt gecontroleerd. Deze meting, controle en verificatie worden verricht door een orgaan dat onafhankelijk is van de aan verplichtingen gebonden partijen.

5. In het kader van de verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie:

a) […]

b) mogen de lidstaten de aan verplichtingen gebonden partijen toestaan om de gecertificeerde energiebesparingen die zijn behaald door leveranciers van energiediensten of andere derde partijen, mee te laten tellen voor hun verplichting, onder meer ingeval de aan verplichtingen gebonden partijen via andere officieel goedgekeurde instanties of overheidsinstanties maatregelen propageren die al dan niet formele partnerschappen kunnen inhouden en gecombineerd kunnen worden met andere financieringsbronnen. Wanneer lidstaten zulks toestaan, zien zij erop toe dat er een goedkeuringsprocedure van kracht is die helder en transparant is, openstaat voor alle marktdeelnemers en ertoe strekt de certificatiekosten zo laag mogelijk te houden [...]**.**

6. De lidstaten maken de totale energiebesparing die op grond van deze regeling is behaald door elke aan verplichtingen gebonden partij, of elke subcategorie van een aan verplichtingen gebonden partij, eens per jaar openbaar.

Artikel 7 ter

Alternatieve beleidsmaatregelen

1. Wanneer de lidstaten besluiten hun verplichtingen om de bij artikel 7, lid 1, vereiste energiebesparing door middel van alternatieve beleidsmaatregelen te verwezenlijken, zorgen zij ervoor dat de krachtens artikel 7, lid 1, vereiste energiebesparing wordt gerealiseerd onder de eindafnemers.

2. […]

3. Voor alle andere dan belastingmaatregelen zorgen de lidstaten voor meet-, controle- en verificatiesystemen in het kader waarvan ten minste een statistisch relevant aandeel en een representatieve selectie van de maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie die zijn genomen door de deelnemende of de met de uitvoering belaste partijen wordt gecontroleerd. Die meting, controle en verificatie worden onafhankelijk van de deelnemende of de met de uitvoering belaste partijen uitgevoerd.";

5) Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

a) de titel wordt vervangen door:

"Meting voor gas";

b) de eerste alinea van lid 1 wordt vervangen door:

"De lidstaten zorgen ervoor dat eindafnemers van aardgas, voor zover dit technisch mogelijk en financieel redelijk is en voor zover dit in verhouding staat tot de potentiële energiebesparingen, tegen concurrerende prijzen de beschikking krijgen over individuele meters die het daadwerkelijke energieverbruik van de eindafnemer nauwkeurig weergeven en informatie geven over het werkelijke tijdstip van het verbruik.";

c) lid 2 wordt als volgt gewijzigd:

i) de inleidende zin wordt vervangen door:

"Indien, en voor zover, de lidstaten gebruikmaken van intelligente meet-systemen en slimme meters voor aardgas invoeren in overeenstemming met Richtlijn 2009/73/EG:";

ii) de punten c) en d) worden geschrapt;

d) lid 3 wordt geschrapt;

6) De volgende artikelen 9 bis, 9 ter en 9 quater worden ingevoegd:

"Artikel 9 bis

Meting voor verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. De lidstaten zorgen ervoor dat eindafnemers van stadsverwarming, stadskoeling en warm water voor huishoudelijk gebruik tegen concurrerende prijzen de beschikking krijgen over meters die het daadwerkelijke energieverbruik van de eindafnemer nauwkeurig weergeven.

Indien de verwarming, koeling of warmwatervoorziening van een gebouw geleverd wordt door een centrale bron die verschillende gebouwen bedient of door een netwerk voor stadsverwarming of -koeling, wordt een meter geïnstalleerd bij de warmtewisselaar of het leveringspunt.

Artikel 9 ter

Individuele bemetering en warmtekostenverdeling voor verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. In appartementengebouwen en multifunctionele gebouwen die over een centrale verwarmings- of koelingsbron beschikken of die zijn aangesloten op een systeem voor stadsverwarming of -koeling, worden individuele meters geïnstalleerd om het warmte- of koelingsverbruik of warmwaterverbruik voor iedere eenheid van het gebouw te meten, indien dat technisch haalbaar en kostenefficiënt is, omdat het in verhouding staat tot de potentiële energiebesparingen.

Als het gebruik van individuele meters technisch niet haalbaar of niet kostenefficiënt is om het warmteverbruik in elke eenheid van het gebouw te meten, worden individuele warmtekostenverdelers gebruikt om het warmteverbruik van elke radiator te meten, tenzij de betrokken lidstaat aantoont dat de installatie van dergelijke warmtekostenverdelers niet kostenefficiënt is. In die gevallen kunnen alternatieve kostenefficiënte methoden voor de meting van het warmteverbruik worden overwogen. De algemene criteria, werkwijzen en/of procedures aan de hand waarvan kan worden bepaald dat installaties technisch niet haalbaar en niet-kosteneffectief zijn, worden door elke lidstaat duidelijk vastgesteld en gepubliceerd.

2. Indien nieuwe appartementengebouwen en het residentiële gedeelte van multifunctionele gebouwen beschikken over een centrale verwarmingsbron voor warm water of op stadsverwarming zijn aangesloten, wordt, niettegenstaande lid 1, voorzien in individuele meters voor warm water.

3. In het geval van appartementengebouwen en multifunctionele gebouwen die zijn aangesloten op stadsverwarming of -koeling of waar een eigen gemeenschappelijk verwarmings- of koelingssysteem voor dergelijke gebouwen gangbaar is, maken de lidstaten, met het oog op een transparante en accurate berekening van het individuele verbruik, op transparante wijze eventueel toepasselijke nationale regels bekend voor de verdeling van de kosten van verwarming, koeling en warmwaterverbruik in dergelijke gebouwen. Waar passend, bevatten deze regels richtsnoeren betreffende de wijze waarop de kosten van warmte en/of warm water verdeeld moeten worden, en wel als volgt:

a) warm water voor huishoudelijk gebruik;

b) warmte uit de installatie van het gebouw voor de verwarming van de gemeenschappelijke ruimten (wanneer trappenhuizen en gangen voorzien zijn van radiatoren);

c) voor het verwarmen van appartementen.

Artikel 9 quater

Verplichting inzake op afstand leesbare meters

1. Voor de toepassing van de artikelen 9 bis en 9 ter zijn meters en warmtekostenverdelers die op of na 1 januari 2020 worden geïnstalleerd [of de datum van omzetting als die datum later valt] op afstand leesbare apparaten. De voorwaarden inzake technische haalbaarheid en kosteneffectiviteit van artikel 9 ter, lid 1, eerste en tweede alinea, blijven van toepassing.

2. Meters en warmtekostenverdelers die al zijn geïnstalleerd maar nog niet op afstand kunnen worden gelezen, worden uiterlijk op xxxx [tien jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn] met deze mogelijkheid uitgerust of vervangen, tenzij de lidstaat in kwestie aantoont dat dit niet kostenefficiënt is." ;

7) Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

a) de titel wordt vervangen door:

"Informatie over facturering van gas";

b) de eerste alinea van lid 1 wordt vervangen door:

"1. In de gevallen waarin de eindgebruiker niet beschikt over een slimme meter als bedoeld in Richtlijn 2009/73/EG, zorgen de lidstaten ervoor dat uiterlijk op 31 december 2014 de factureringsinformatie nauwkeurig is en gebaseerd is op het werkelijke verbruik, overeenkomstig punt 1.1 van bijlage VII, voor gas, mits zulks technisch mogelijk en economisch verantwoord is.";

c) de eerste alinea van lid 2 wordt vervangen door: "

Meters die zijn geïnstalleerd in overeenstemming met Richtlijn 2009/73/EG maken nauwkeurige factureringsinformatie op basis van het feitelijke verbruik mogelijk. De lidstaten zorgen ervoor dat de eindafnemer gemakkelijk toegang krijgt tot aanvullende informatie over het verbruiksverleden, aan de hand waarvan hij zelf tot controle kan overgaan.";

8) Het volgende artikel 10 bis wordt ingevoegd:

Artikel 10 bis

Factu rerings- en verbruiksinformatie voor verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. De lidstaten zien erop toe dat wanneer meters of warmtekostenverdelers zijn geïnstalleerd, de facturerings- en verbruiksinformatie overeenkomstig de punten 1 en 2 van bijlage VII bis nauwkeurig is en gebaseerd is op het werkelijke verbruik of de meetgegevens van warmtekostenverdelers voor alle eindgebruikers, dat wil zeggen voor natuurlijke of rechtspersonen die verwarming, koeling of warm water voor hun eigen eindgebruik aankopen, of natuurlijke of rechtspersonen die bewoners zijn van een afzonderlijk gebouw of een eenheid in een appartementengebouw of multifunctioneel gebouw dat is uitgerust met verwarming, koeling of warm water van een centrale bron en die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier hebben.

Aan deze verplichting kan, indien een lidstaat daartoe besluit, en behalve in het geval van verbruik via individuele bemetering op basis van warmtekostenverdelers overeenkomstig artikel 9 ter, worden voldaan met een systeem waarbij de eindafnemer of eindgebruiker de meter regelmatig zelf leest en de metergegevens meedeelt. Alleen indien de eindafnemer of eindgebruiker voor een bepaalde factureringsperiode geen metergegevens heeft verstrekt, wordt de facturering gebaseerd op het geschatte verbruik of op een vast tarief.

De lidstaten beslissen wie verantwoordelijk moet zijn voor het verstrekken van de in lid 1 bedoelde informatie aan de eindgebruikers die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met een energieleverancier hebben.

2. De lidstaten:

a) schrijven voor dat, indien er informatie beschikbaar is over de energiefacturering en het verbruiksverleden of de meetgegevens van de warmtekostenverdelers uit het verleden van de eindgebruiker, deze op het verzoek van de eindgebruiker ter beschikking worden gesteld van een aanbieder van energiediensten die door de eindgebruiker is aangewezen;

b) zorgen ervoor dat eindafnemers kunnen kiezen voor elektronische factureringsinformatie en facturering en dat zij op verzoek een duidelijke en begrijpelijke uitleg krijgen over de wijze waarop de factuur is opgesteld, in het bijzonder als de factuur niet gebaseerd is op het werkelijke verbruik;

c) zien erop toe dat alle eindgebruikers bij de factuur passende informatie wordt verstrekt op basis van het werkelijke verbruik of de meetgegevens van de warmtekostenverdelers, in overeenstemming met punt 3 van bijlage VII bis;

d) mogen bepalen dat, op verzoek van de eindafnemer, de bij de factuur gevoegde informatie niet als een betalingsverzoek mag worden beschouwd. In dergelijke gevallen zorgen de lidstaten ervoor dat flexibele regelingen voor de werkelijke betaling worden aangeboden.";

9) Artikel 11 wordt als volgt gewijzigd:

a) de titel wordt vervangen door:

"Kosten van toegang tot informatie voor gas";

b) lid 2 wordt geschrapt;

10) het volgende artikel 11 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 11 bis

Kosten van toegang tot informatie over meting, facturering en verbruik betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de eindgebruiker al zijn facturen en factureringsinformatie betreffende het energieverbruik kosteloos ontvangt, en tevens op passende wijze kosteloos toegang heeft tot zijn verbruiksgegevens.

2. Niettegenstaande lid 1 wordt de verdeling van de kosten in verband met de factureringsinformatie betreffende het individuele verbruik voor verwarming, koeling en warm water in appartementengebouwen en multifunctionele gebouwen overeenkomstig artikel 9 ter kosteloos uitgevoerd. Ingeval deze taak, namelijk het meten, verdelen en berekenen van het daadwerkelijke individuele verbruik in zulke gebouwen, wordt uitbesteed aan een derde partij, bijvoorbeeld een dienstenverlener of de lokale energieleverancier, mogen de kosten, voor zover redelijk, worden doorberekend aan de eindgebruikers.";

3. Om ervoor te zorgen dat de kosten voor individuele bemeteringsdiensten als bedoeld in lid 2, redelijk blijven, kunnen de lidstaten de concurrentie op dit gebied van de dienstensector stimuleren door het nemen van passende maatregelen, zoals het aanbevelen of anderszins propageren van het gebruik van aanbestedingen en/of het gebruik van interoperabele apparaten die het overschakelen op een andere leverancier van energiediensten vergemakkelijken.

11) Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 5 wordt als volgt gewijzigd:

i) de eerste en tweede alinea worden geschrapt;

ii) de derde alinea wordt vervangen door:

"De transmissie- en de distributiesysteembeheerders voldoen aan de voorschriften van bijlage XII.";

b) lid 8 wordt geschrapt;

11bis) In artikel 20, lid 6, wordt “artikel 7, lid 1,” vervangen door “artikel 7 bis”.

12) Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

a) lid 2 wordt vervangen door:

"2. De in artikel 22 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van 4 december 2017. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden voor het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.";

b) het volgende lid 4 wordt toegevoegd:

"4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven van 13 april 2016."

(c) de leden 4 **en 5** [...] **worden vernummerd tot** respectievelijk de leden 5 **en 6**";

13) Aan artikel 24 wordt het volgende lid 12 toegevoegd:

"12. De Commissie evalueert deze richtlijn uiterlijk op 28 februari 2024 en daarna om de vijf jaar, en brengt verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad. In dit verslag wordt met name onderzocht of de in artikel 7, lid 1, onder b), vastgestelde einddatum moet worden veranderd, **en of de eisen en de alternatieve benadering neergelegd in artikel 5 na 2030 moeten worden aangepast.** Dat verslag gaat in voorkomend geval vergezeld van voorstellen voor verdere maatregelen.";

14) de bijlagen worden gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij de onderhavige richtlijn.

Artikel 2

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op XXXX [*24 maanden na de inwerkingtreding*] aan deze richtlijn te voldoen. Zij doen de Commissie onverwijld de tekst van die bepalingen toekomen.

   Wanneer de lidstaten die bepalingen vaststellen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van nationaal recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement	*Voor de Raad*
De voorzitter	*De voorzitter*

BIJLAGE

bij het voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie

BIJLAGE

1. Bijlagen IV en V worden als volgt gewijzigd:

a) in bijlage IV wordt voetnoot 3 vervangen door: "(3) Van toepassing wanneer de energiebesparing wordt berekend in termen van primaire energie aan de hand van een benadering van onderaf gebaseerd op eindenergieverbruik. Voor besparingen in kWh elektriciteit kunnen de lidstaten een standaardcoëfficiënt van 2,0 gebruiken. De lidstaten kunnen een afwijkende coëfficiënt gebruiken indien zij dat kunnen rechtvaardigen.".

b) Bijlage V wordt vervangen door:

"*Bijlage V*

Gemeenschappelijke methoden en beginselen voor de berekening van het effect van verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie of andere beleidsmaatregelen uit hoofde van artikel 7, leden 1 en 2, de artikelen 7 bis en 7 ter, en artikel 20, lid 6:

1. Methoden voor de berekening van andere energiebesparingen dan die welke voortvloeien uit belastingmaatregelen ten behoeve van artikel 7, leden 1 en 2, de artikelen 7 bis en 7 ter, en artikel 20, lid 6.

Aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen dan wel uitvoerende overheidsinstanties kunnen de volgende methoden gebruiken om de energiebesparing te berekenen:

a) verwachte besparingen via verwijzing naar de uitkomsten van voorgaande onafhankelijk gecontroleerde energieverbeteringen in soortgelijke installaties. De generieke benadering wordt omschreven als "ex ante";

b) gemeten besparingen, in het kader waarvan de besparingen naar aanleiding van het instellen van een maatregel of een pakket maatregelen worden bepaald door middel van registratie van de feitelijke vermindering van het energiegebruik, naar behoren rekening houdend met factoren zoals additionaliteit, bezettingsgraad, productieniveaus en het weer, die van invloed kunnen zijn op het verbruik. De generieke benadering wordt omschreven als "ex post";

c) afgewogen besparingen, in het kader waarvan technische ramingen van de besparingen worden gebruikt. Deze aanpak mag alleen worden gehanteerd als de vaststelling van harde gemeten gegevens voor een specifieke installatie moeilijk of buitensporig duur is, bijvoorbeeld het vervangen van een compressor of elektromotor met een andere kWh-inschaling dan die waarvoor onafhankelijke gegevens inzake besparingen zijn gemeten, of als die ramingen volgens nationaal vastgestelde methoden en benchmarks worden uitgevoerd door gekwalificeerde of geaccrediteerde deskundigen die onafhankelijk zijn van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen;

d) besparingen gebaseerd op onderzoeken, in het kader waarvan de reactie van consumenten op advies, voorlichtingscampagnes, etiketterings- of certificeringsregelingen of slimme meting wordt bepaald. Deze benadering mag uitsluitend worden toegepast op besparingen naar aanleiding van wijzigingen in het gedrag van de consument.

2. Bij het bepalen van de energiebesparing voor een energie-efficiëntiemaatregel ten behoeve van artikel 7, leden 1 en 2, de artikelen 7 bis en 7 ter, en artikel 20, lid 6, zijn de volgende beginselen van toepassing:

a) het moet worden aangetoond dat de besparing een aanvulling vormt op de besparingen die ook zonder de activiteit van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen en/of uitvoerende autoriteiten zouden hebben plaatsgevonden. Om te bepalen welke besparingen als aanvullend kunnen worden geclaimd, bekijken de lidstaten mede hoe het energiegebruik en de energievraag zouden evolueren zonder de beleidsmaatregel in kwestie;

b) besparingen die voortvloeien uit de toepassing van verplichte Uniewetgeving worden beschouwd als besparingen die hoe dan ook zouden hebben plaatsgevonden, en kunnen dus niet worden geclaimd uit hoofde van artikel 7, lid 1, met uitzondering van besparingen die verband houden met **minimumeisen inzake energieprestaties voor nieuwe gebouwen en** de renovatie van bestaande gebouwen, voor zover het in punt 3, onder h), bedoelde materieel belang is aangetoond;

c) er mag alleen rekening worden gehouden met besparingen die de volgende niveaus overschrijden:

i) emissienormen van de Unie voor nieuwe personenauto's en nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen, ingevolge de toepassing van Verordening (EG) nr. 443/2009 van het Europees Parlement en de Raad[1] en Verordening (EU) nr. 510/2011 van het Europees Parlement en de Raad[2];

ii) voorschriften van de Unie inzake de verwijdering van de markt van sommige energiegerelateerde producten ingevolge de toepassing van uitvoeringsmaatregelen krachtens Richtlijn 2009/125/EG;

d) beleidsmaatregelen die tot doel hebben een hogere energie-efficiëntie van producten, apparatuur, gebouwen en gebouwelementen, processen of markten aan te moedigen, zijn toegestaan;

---

[1] Verordening (EG) nr. 443/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot vaststelling van emissienormen voor nieuwe personenauto's, in het kader van de communautaire geïntegreerde benadering om de CO2-emissies van lichte voertuigen te beperken (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 1).

[2] Verordening (EU) nr. 510/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2011 tot vaststelling van emissienormen voor nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen in het kader van de geïntegreerde benadering van de Unie om de CO2-emissies van lichte voertuigen te beperken (PB L 145 van 31.5.2011, blz. 1).

dd) energiebesparingen als gevolg van beleidsmaatregelen ter bevordering van de installatie van kleinschalige technologieën voor hernieuwbare energie [...] **op of in gebouwen kunnen worden meegerekend als onderdeel van het voldoen aan de verplichtingen inzake energiebesparingen in artikel 7, lid 1**. **Daarnaast kan, in het geval van beleidsmaatregelen die worden ingevoerd voor de toepassing van artikel 7, lid 1, onder b), maximaal 15 % van de hernieuwbare energie die voor eigen gebruik in of op gebouwen wordt opgewekt, ook worden meegerekend. In beide gevallen zullen** de besparingsberekeningen [..] **worden uitgevoerd** overeenkomstig de eisen in deze bijlage.

e) beleidsmaatregelen die de opname van efficiëntere producten en voertuigen versnellen, mogen volledige worden geclaimd voor zover is aangetoond dat de opname plaatsvindt voor het verstrijken van de gemiddelde verwachte levensduur van het product of voertuig, of voor het product of voertuig gewoonlijk wordt vervangen; de besparingen mogen alleen worden geclaimd voor de periode tot het verstrijken van de gemiddelde verwachte levensduur van het te vervangen product of voertuig;

f) bij de bevordering van marktopname van energie-efficiëntiemaatregelen zien de lidstaten er in voorkomend geval op toe dat de kwaliteitsnormen voor producten, diensten en installaties gehandhaafd blijven of worden ingevoerd, indien dergelijke normen nog niet bestaan;

g) om rekening te houden met verschillen in klimaat tussen regio's kunnen de lidstaten ervoor kiezen de besparingen aan te passen aan een normwaarde of verschillende energiebesparingen toe te kennen in overeenstemming met de temperatuurverschillen tussen regio's;

h) bij de berekening van energiebesparingen wordt rekening gehouden met de levensduur van de maatregelen; dit kan geschieden door berekening van de besparingen die elke afzonderlijke actie tussen de datum van uitvoering en 31 december 2020 of, indien van toepassing, 31 december 2030 zal opleveren. Bij wijze van alternatief kunnen de lidstaten een andere methode kiezen die wordt geacht ten minste dezelfde totale hoeveelheid aan besparingen op te leveren. Bij gebruikmaking van andere methoden zorgen de lidstaten ervoor dat de totale energiebesparingen die met deze andere methoden zijn berekend niet hoger zijn dan de energiebesparingen die het resultaat zouden zijn geweest van hun berekening als zij de besparingen meerekenen die elke individuele actie zou opleveren tussen de datum van uitvoering en 31 december 2020 of, indien van toepassing, 31 december 2030.

3. De lidstaten zien erop toe dat wordt voldaan aan de volgende eisen voor beleidsmaatregelen die worden genomen uit hoofde van artikel 7 ter en artikel 20, lid 6:

a) beleidsmaatregelen en individuele acties moeten verifieerbare besparingen op het eindverbruik van energie opleveren;

b) de taak van iedere deelnemende partij, met de uitvoering belaste partij of uitvoerende overheidsinstantie, naargelang van het geval, wordt duidelijk omschreven;

c) de behaalde of te behalen energiebesparingen moeten op transparante wijze worden vastgesteld;

d) de in de beleidsmaatregel vereiste of op grond van die maatregel te behalen hoeveelheid energiebesparingen moet worden uitgedrukt in eindverbruik dan wel primair verbruik van energie, waarbij de conversiefactoren zoals vastgelegd in bijlage IV worden gebruikt;

e) tenzij dat niet haalbaar is, moet er een jaarverslag worden opgesteld en openbaar gemaakt over de energiebesparingen die door met de uitvoering belaste partijen, deelnemende partijen en uitvoerende autoriteiten zijn verwezenlijkt, alsmede gegevens over de jaarlijkse trend in de energiebesparingen;

f) de resultaten worden gemonitord en er worden passende maatregelen getroffen indien onvoldoende voortgang wordt gemaakt;

g) de besparingen ten gevolge van een afzonderlijke actie mogen niet door meer dan één partij worden geclaimd;

h) het moet worden aangetoond dat de activiteiten van de deelnemende partij, de met de uitvoering belaste partij of de uitvoerende overheidsinstantie materieel hebben bijgedragen tot de verwezenlijking van de geclaimde besparingen.

4. Bij het bepalen van de energiebesparing van belastinggerelateerde beleidsmaatregelen die uit hoofde van artikel 7 ter zijn genomen, gelden de volgende beginselen:

a) er wordt alleen rekening gehouden met energiebesparingen ingevolge belastingmaatregelen die de minimumbelastingniveaus voor brandstoffen, vereist op grond van Richtlijn 2003/96/EG van de Raad[1] of Richtlijn 2006/112/EG van de Raad[2], overschrijden;

b) de prijselasticiteit voor de berekening van het effect van de (energie-)belastingmaatregelen moet een weergave zijn van de korte- en langetermijnsgevoeligheid van de vraag naar energie voor prijsveranderingen, en worden geraamd op basis van recente en representatieve officiële gegevensbronnen;

c) de energiebesparingen ingevolge begeleidende instrumenten van het belastingbeleid, met inbegrip van fiscale stimuli of betaling aan een fonds, worden afzonderlijk gerekend.

5. Kennisgeving van de methode

De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de bijzonderheden van de methode die zij voorstellen voor de uitvoering van de verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie en van de alternatieve maatregelen, zoals bedoeld in de artikelen 7 bis en 7 ter en artikel 20, lid 6. Uitgezonderd in het geval van belastingen bevat deze kennisgeving bijzonderheden omtrent:

---

1 Richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit (PB L 283 van 31.10.2003, blz. 51).

2 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347 van 11.12.2006, blz. 1).

a) het niveau van het streefcijfer voor energiebesparing of de besparingen die naar verwachting zullen worden gerealiseerd over de volledige periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030;

b) de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen of de uitvoerende overheidsinstanties;

c) de doelsectoren;

d) de beleidsmaatregelen en individuele acties waarin de beleidsmaatregel voorziet, met inbegrip van de verwachte totale cumulatieve hoeveelheid besparingen per maatregel;

e) de duur van de verplichtingsperiode voor de verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie;

f) de acties waarin de beleidsmaatregel voorziet;

g) de berekeningsmethode, waaronder de wijze waarop additionaliteit en materieel belang zijn bepaald en welke methoden en benchmarks zijn gebruikt voor verwachte of afgewogen besparingen;

h) de levensduur van maatregelen, hoe deze is berekend en waarop deze is gebaseerd;

i) de benadering bij het aanpakken van verschillen in klimaat binnen lidstaten;

j) toezichts- en controlesystemen voor de maatregelen in het kader van de artikelen 7 bis en 7 ter en de wijze waarop wordt gewaarborgd dat deze protocollen onafhankelijk zijn van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen;

k) in geval van belastingen bevat de kennisgeving bijzonderheden omtrent:

   i) de doelsectoren en het segment van belastingplichtigen;

   ii) de uitvoerende overheidsinstantie;

   iii) de besparingen die naar verwachting zullen worden gerealiseerd;

iv) de duur van de belastingmaatregel; en

v) de berekeningsmethode, met vermelding van de gebruikte prijselasticiteit en hoe deze is vastgesteld.";

2. Bijlage VII wordt als volgt gewijzigd:

a) de titel wordt vervangen door:

"Minimumeisen voor facturering en factuurinformatie, op basis van werkelijk verbruik van gas";

b) de volgende bijlage VII bis wordt ingevoegd:

"*Bijlage VII bis*

Minimumeisen voor informatie over facturen en verbruik voor verwarming, koeling en warm water

1. Facturering op basis van werkelijk verbruik of meetgegevens van warmtekostenverdelers

Om eindgebruikers in staat te stellen hun eigen energieverbruik te regelen, moet er ten minste eenmaal per jaar op basis van het werkelijke verbruik of van meetgegevens van warmtekostenverdelers worden gefactureerd.

2. Minimumfrequentie van informatie over facturen of verbruik

Wanneer op afstand leesbare meters of warmtekostenverdelers zijn geïnstalleerd, moet vanaf [datum van omzetting XXX] minstens elk kwartaal, wanneer de eindafnemer daarom vraagt of wanneer hij gekozen heeft voor elektronische facturering, of anders tweemaal per jaar, informatie over facturen of verbruik worden verstrekt op basis van het werkelijke verbruik of van meetgegevens van warmtekostenverdelers.

Wanneer op afstand leesbare meters of warmtekostenverdelers zijn geïnstalleerd, moet vanaf 1 januari 2022 minstens **eenmaal per twee maanden** [...] informatie over facturen of verbruik op basis van het werkelijke verbruik of meetgegevens van warmtekostenverdelers worden verstrekt. Verwarming en koeling kunnen hiervan worden uitgesloten buiten het verwarmings-/koelingsseizoen.

3. Minimuminformatie op de factuur op basis van werkelijk verbruik of meetgegevens van warmtekostenverdelers

De lidstaten zorgen ervoor dat de eindgebruikers in of bij hun factuur, in duidelijke en begrijpelijke taal de volgende informatie krijgen **op basis van het werkelijke verbruik of de meetgegevens van de warmtekostenverdeler**:

a) huidige prijzen en daadwerkelijk energieverbruik of totale warmtekosten en meetgegevens van warmtekostenverdelers;

b) informatie over de gebruikte brandstofmix, ook voor eindgebruikers van stadsverwarming of stadskoeling;

c) vergelijkingen van het huidige energieverbruik van de eindgebruikers met hun verbruik over dezelfde periode van het voorgaande jaar, in grafiekvorm, met een klimaatcorrectie voor verwarming en koeling;

d) contactinformatie voor eindafnemersorganisaties, energieagentschappen of soortgelijke organen, met inbegrip van webadressen, waar informatie kan worden verkregen over de beschikbare maatregelen ter verbetering van energie-efficiëntie, vergelijkende eindverbruikersprofielen en objectieve technische specificaties voor energieverbruikende apparatuur.

Voorts zorgen de lidstaten ervoor dat in, bij of als verwijzing in facturen in duidelijke en begrijpelijke taal vergelijkingen met een gemiddelde genormaliseerde of benchmark-eindgebruiker van dezelfde verbruikerscategorie aan de eindgebruikers beschikbaar worden gesteld **op basis van het werkelijke verbruik of de meetgegevens van de warmtekostenverdelers**.".